

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่องลุงเย็น คนสามัญ

The Sufficiency Economy Philosophy shown in a Novel LungYen KonSaman (Uncle Yen, the normal man)

วัชรนันท์ ชูทัพ¹ | Watsaranan Chuthap

ชื่อหนังสือ ลุงเย็น คนสามัญ
ผู้แต่ง ชลลดา ปะการัง
จำนวน 264 หน้า
ปีที่พิมพ์ 2548
ราคา 180 บาท
สำนักพิมพ์ บริษัท เคล็ดไทย จำกัด

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสให้ใช้เป็น แนวทางการดำรงชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ภายหลังก็นำเรื่องการนำเอาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นวิกฤต และให้ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (The Thai Encyclopedia, 2007: 105) ขณะที่ Chirayu Isarangkun Na Ayuthaya (2004) มีความเห็นว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร นั้น มีความหมายกว้างขวาง มีได้จำกัดอยู่เฉพาะความพอเพียง ในการบริโภค แต่ยังคงครอบคลุมถึงความพอดีในการ เลือกดำรงชีวิตตาม แนวทางที่เหมาะสมกับสภาพ ของแต่ละบุคคล และสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในชีวิต ส่วนตัว ในครอบครัว จนถึงระดับองค์กรและระดับ ประเทศ

¹Lecturer, Department of Thai language, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า นิยามของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบขึ้นด้วยคุณลักษณะ 3 อย่าง รวมกัน คือ (1) ความพอประมาณ ได้แก่ ความพอดีพอเหมาะกับความสภาพของตน โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (2) ความมีเหตุผล ได้แก่ ความไม่ประมาทการใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงผลจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (3) ภูมิคุ้มกัน ได้แก่ การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Sompon Tonuan and Kunchana Wongpen, 2016: 12) แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงสัมพันธ์อยู่กับหลักมัชฌิมาปฏิปทาของพระพุทธศาสนา

นอกจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้จะเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บุคคลทุกระดับเติบโตอย่างมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้การพึ่งพาตนเองแล้ว ยังได้รับการยอมรับให้เป็นแนวทางการศึกษาวรรณกรรมอีกแนวทางหนึ่ง ดังที่ Buppa Boontip (2006) นำเอาหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่อง *ความสุขของกะทิ* ใน 4 ด้าน คือ ด้านจิตใจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยี ทำให้มองเห็นว่า แม้ *ความสุขของกะทิ* จะเป็นเรื่องที่ประพันธ์ขึ้น แต่ตัวละคร พฤติกรรม และเหตุการณ์ในเรื่องล้วนสะท้อนการดำรงชีวิตที่สอดรับไปกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ส่วน Sanom Krutmueng (2006) วิเคราะห์วิถีความพอเพียงและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปจากนิทานพื้นบ้านจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมพื้นบ้านมีเนื้อหาสะท้อนการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล ไม่ประมาท มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีคุณธรรม และจริยธรรม ขณะที่ Supawadi Yadi (2016) ศึกษาวรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา ปัญหา และอุปสรรค ด้านข้อจำกัดในการนำเสนอพบว่า โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และความขัดแย้งมีลักษณะคล้ายคลึงกันจนทำให้ความน่าสนใจลดลง รวมไปถึงข้อจำกัดในด้านการผลิตและการเผยแพร่ก็พบว่า วรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผลิตขึ้นในช่วงวาระสำคัญเท่านั้น ข้อสรุปจากการศึกษานี้ทำให้เห็นได้ว่า ในบางเงื่อนไขปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอาจจะมีประเด็นให้มองได้หลายแง่มุมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้วรรณกรรมประเภทใดเป็นตัวบทในการวิเคราะห์

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

ส่วนบทความที่นำเสนอนี้ ผู้เขียนได้นำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง *ลุงเย็น คนสามัญ* ซึ่งเมื่อกกล่าวถึงวรรณกรรมเรื่องนี้หลายคน คงนึกถึงเรื่องราวของ ปู่เย็น ผู้โตงโตงจากจังหวัดเพชรบุรี กระทั่งอ่านจบแล้วจะพบว่า ลุงเย็นในวรรณกรรมเรื่องนี้ คือ ตัวละครที่ผู้ประพันธ์ได้สร้างขึ้นเป็นตัวนำเรื่อง ภาพรวมของวรรณกรรมเรื่องนี้ กล่าวถึง สภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรม ของคนภาคใต้ โดยผู้แต่งจำลองภาพผ่านครอบครัวของเย็นที่ร่วมก่อร่างสร้างชีวิตกับฝน เย็นพบฝนครั้งแรกเมื่อคราวเดินทางไปหาไม้มาทำคั้นไถ ความประทับใจในความอ่อนโยน จิตใจดี เยือกเย็น ทำให้เย็นอยากร่วมชีวิตกับฝน ซึ่งผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก็ไม่ขัดข้อง เมื่อชีวิตคู่เริ่มต้นขึ้น สิ่งที่ยืนใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ คือ การนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะเขามองว่าเส้นทางสายนี้จะทำให้ชีวิตครอบครัวร่วมเย็นเป็นสุข

ลุงเย็น คนสามัญ จึงเป็นวรรณกรรมที่นำเสนอวาทกรรมที่ว่าด้วยอุดมคติทางสังคมแนวหนึ่ง คือ แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเมื่อนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์ที่ตัวบท ทำให้มองเห็นความพอเพียง ใน 2 ระดับ คือ ความพอเพียงในระดับบุคคลหรือครอบครัวและระดับชุมชน โดยในวรรณกรรมได้จำลองเหตุการณ์ขึ้น 3 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่ 1 ผ่านวิถีการดำรงชีวิตของเย็น ซึ่งเป็นตัวแทนของคนยุคดั้งเดิม เย็นบอกเล่าให้มองเห็นว่า ความพอเพียงนั้นเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกอยู่ในวิถีชาวบ้านภายใต้วิถีชุมชนดั้งเดิมอยู่แล้ว เหตุการณ์ที่ 2 ผู้แต่งจำลองเหตุการณ์ผ่านการก่อร่างสร้างชีวิตภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ “ราม” ซึ่งเป็นลูกของ “เย็น” รามจึงเป็นตัวแทนของคนรุ่นลูกที่ประสบความสำเร็จเพราะก้าวตามรอยพ่อ เหตุการณ์ที่ 3 ผู้แต่งจำลองสถานการณ์จากกลุ่มชาวบ้านที่คล้อยตามระบบทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ จนทำให้ประสบความสำเร็จล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ขณะเดียวกันผู้แต่งได้เน้นย้ำว่า หนทางแห่งการอยู่รอด คือ การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเครื่องต่อกรให้หลุดพ้นจากภาวะความเป็นทาสไปสู่ความเป็นไท

จากการสืบค้นประวัติผู้แต่ง ทำให้ทราบว่า ต้นตอบ่อเกิดของวรรณกรรมเรื่องนี้ มีภูมิหลังการประพันธ์มาจากการที่ผู้ประพันธ์มีโอกาสได้เดินทางไปพบกับปราชญ์ชาวบ้านทั่วประเทศ

“ดิฉันต้องเดินทางทั่วประเทศไม่ต่ำกว่า 100 แห่งไปพบผู้คน
ปราชญ์ชาวบ้าน และใครต่อใครอีกมากมาย ใช้เวลาร่วม 10 ปี จนกระทั่ง
ได้พบกับลุงเย็นเข้าในวันหนึ่ง วันที่ปราชญ์ชาวบ้านทั่วประเทศมาชุมนุม

กันที่กรุงเทพฯ เพื่อร่วมกันพูดคุยหาทางออกในการพัฒนาชุมชน
...“ลุงเย็นในวันที่ดิฉันรู้จักมีอาชีพทำไร่นาที่บ้านหลังคามุงแฝก แต่
ตลอดเวลาที่ได้รู้จักมักคุ้นกันก็พบว่าลุงเย็นเป็นคนธรรมดาที่ไม่ธรรมดา”

(Chonlada Pakarang, 2005: 9)

นักปราชญ์ชาวบ้านเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นเสมือนครูผู้คอยชี้แนะให้ผู้เขียนได้เรียนรู้
วิถีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ซึ่งชาวบ้านยังคงรักษาความเป็นวิถีดั้งเดิมอย่างสามัญ
ธรรมดาไว้อย่างสมบูรณ์ แต่ยังคงสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ประพันธ์จุดประกายความคิด
รังสรรค์ชิ้นงานชิ้น ท่ามกลางกระแสโลกที่ร้อนระอุด้วยการแก่งแย่งแข่งขัน ถือชิงวัตถุดิบ
ยัดอึดตาเป็นใหญ่ คนธรรมดาสามัญอย่างลุงเย็นจึงเป็นเสมือนเครื่องเตือนสติทำให้ได้
อุกคิดว่า แท้จริงแล้วที่สุดของชีวิต คือ ความร่มเย็นเป็นสุข

จากประวัติของผู้ประพันธ์ทำให้ทราบอีกว่า ชลลดา ปะการัง เป็นนักเขียนที่
มักสร้างสรรค์ผลงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวบ้าน อาทิ พรานบ้านพรานเมือง คนคู่ขยะ
ลีลาคนจน ลีลาชาวบ้าน วิถีแห่งทำ วิถีไท และเด็กชายเล ความสนใจในวิถีชาวบ้านที่เป็น
พื้นฐานดั้งเดิม ผวนวกเข้ากับประสบการณ์ตรงที่คลุกคลีอยู่กับชาวบ้านอยู่กับท้องถื่น
มายาวนาน ทำให้นักเขียนผู้ประพันธ์ *ลุงเย็น คนสามัญ* ขึ้น อย่างเข้มข้น สมบูรณ์ จนเป็น
สารนิยายที่สะท้อนชีวิตคนชนบทอย่างถึงเลียดถึงเนื้อ โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจ
พอเพียงที่บรรพชนในอดีตเคยใช้เป็นแนวทางสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้แก่ชีวิต
ภายใต้รากเหง้าของตัวเอง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวิถีดั้งเดิม : เงาสสะท้อนวิถีบรรพชนใน *ลุงเย็น คนสามัญ*

ภาพสะท้อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวิถีดั้งเดิมใน *ลุงเย็น คนสามัญ*
นี่เป็นการเล่าให้มองเห็นวิถีความพอเพียงของบรรพชน โดยมีตัวละคร “เย็น” เป็นเงาสสะท้อน
ที่แสดงให้เห็นภาพจำลองความพอเพียงในระดับบุคคลหรือครอบครัว เย็นเรียนรู้ความพอเพียง
โดยการสืบสืบและเดินตามรอยบรรพบุรุษ ทั้งด้านวิถีความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ
อาหารการกิน ความคิดความเชื่อ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้พื้นฐาน
ในการรังสรรค์ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้จากไม้พื้นบ้านสำหรับใช้สอย จากนั้นก็ใช้
ภูมิปัญญาดั้งเดิมบูรณาการเข้ากับองค์ความรู้ใหม่ ดังจะเห็นได้จากภาพจำลองการบูรณาการ
องค์ความรู้ต่างถิ่นเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้แต่งได้เล่าผ่านการลงหลักปักฐานของเย็น

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

เย็นเป็นหนุ่มบ้านเหนือหรือคนพื้นที่ราบลุ่ม พบรักกับฝนสาวบ้านใต้ เมื่อครั้งที่เดินทางไปหาไม้มาทำคันท่อ ทั้งคู่ตกลงใช้ชีวิตร่วมกัน แล้วมาลงหลักปักฐานที่บ้านเหนือ ภูมิศาสตร์บ้านเหนือเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ทุ่งนาจึงเป็นอยู่อาศัย น้ำ เย็นทำนาหล่อเลี้ยงชีวิต โดยใช้ควายไถคราด ใช้ไม้พื้นบ้านทำคันท่อ แอก คราด และลูกตี

“...นาของกมีแค่ 10 กว่าไร่ เอ็งคงรับไหวนะฮียัม แต่กู
จะไม่ใช้งานมึงมากหรอก กะว่าจะไถไปเรื่อย ๆ เวลาอีกโข
มึงสบายใจได้...”

(Chonlada Pakarang, 2005: 21)

เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านใช้ชีวิตสลับแซก โดยเพื่อนบ้านละแวกนั้นใช้การผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนจนครบทุกบ้าน บ้านใกล้เรือนเคียงจึงเสร็จงานนาในเวลาไล่เลี่ยกัน

“...เย็นเป็นคนขยัน ว่างจากงานนาก็ทำสวนหลังบ้าน
ปลูกกล้วย ปลูกมะพร้าว ปลูกผักสวนครัวเกือบทุกชนิด
ยกเว้นหอมและกระเทียม ผักพื้นบ้านชอบนัก เย็นเอา
มาจากบ้านเดิมของฝน ปลูกครบทุกอย่าง เย็นปลูก
ตะเคียนทองไว้ 3 ต้น เป็นความคิดที่ผิดหลังจาก
ต้องเดินทางไกลเพื่อไปหาไม้มาสร้างบ้านหลังนี้
และไม่ลืมยาง 5 ต้น เพื่อเจาะเอาน้ำมันยาง
ไว้ต่อเรือซ่อมเรือ...”

(Chonlada Pakarang, 2005: 41)

เนื่องจากฝนคนรักของเย็นมาจากครอบครัวที่ตั้งแหล่งอยู่บนพื้นที่ราบสูง เย็นจึงเรียนรู้วิถีคนภูเขาจากพ่อของฝน จากนั้นก็นำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับจากพ่อตามาบูรณาการปรับใช้ให้สอดคล้องกับภูมิศาสตร์ตามแถบถิ่นที่ตนอาศัย บ้านของเย็นจึงมีทั้งพันธุ์ไม้พื้นบ้านของคนบ้านเหนือและแม่ไม้พื้นเมืองของคนบ้านใต้ผสมผสานออกมาเขียวครึ้มปะปนกันอยู่อย่างร่มรื่น

“... เย็นรู้สึกภูมิใจมากที่ได้เป็นเขยบ้านได้ เพราะวิถีคนภูเขาคนที่ราบมันต่างกัน ที่บ้านเหนือของเย็นอยู่ที่ราบ และห่างจากทะเลเพียง 2 กิโลเมตร ไม่ค่อยมีพืชแปลก ๆ แต่ที่ห้วยละมุดมีพืชหลายอย่างที่เย็นไม่รู้จัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผักพื้นบ้านหลากหลายชนิด...”

“... ว่างจากทำสวนหลังบ้าน เย็นชอบไปหาปลาตามห้วย ยิ่งหน้าแล้งด้วยแล้ว ลำห้วยจะแห้ง เย็นจะจับปลามาปล่อยสระในสวนดีกว่าปล่อยให้แห้งตายอยู่ในลำห้วย เสรีจากหาปลา เย็นจะแวะหาผักหาหญ้าจากป่าในหมู่บ้านติดไม้ติดมือกลับบ้านไม่เคยขาด...”

(Chonlada Pakarang, 2005: 33, 41)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การดำรงชีวิตของเย็นเป็นการดำรงชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยในเบื้องต้นเย็นได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ตามหลักแหล่งที่อาศัย จากนั้นก็ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ดั้งเดิมผสมผสานเข้ากับองค์ความรู้ใหม่หรือวิทยาการต่าง ๆ ที่ได้รับจากการบอกเล่าจากพ่อของฝน ลำดับต่อมาก็ปรับสภาพการดำรงชีวิตให้เป็นไปตามที่ตัวเองต้องการ โดยแอบอิงไปกับวิถีดั้งเดิม สภาพสังคม และธรรมชาติแวดล้อมอย่างสัมพันธ์สอดคล้อง

จากเนื้อความมองเห็นอีกว่า การดำรงชีวิตของเย็นนั้นเน้นการอยู่ง่าย กินง่าย เพาะปลูกทุกอย่างที่กิน ซึ่งวิถีปฏิบัตินี้เป็นหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมุ่งให้ผู้บริโภคเป็นผู้ผลิต ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน เย็นจึงเป็นตัวอย่งของผู้บริโภคที่ผลิตทรัพยากรตามกำลังความสามารถโดยยึดเอาความต้องการใช้ของตัวเองเป็นหลัก วิถีพอเพียงที่เย็นยึดถือปฏิบัติจึงทำให้ชีวิตของเขาร่มเย็นเป็นสุขเฉกเช่นชื่อของตน

การก่อร่างสร้างชีวิตของรามภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ทฤษฎีขั้นต้นสู่ภาคปฏิบัติ

รามเป็นตัวละครรุ่นลูกซึ่งผู้แต่งต้องการให้เป็นภาพแทนเยาวชนยุคใหม่ที่เกิดท่ามกลางกระแสความคิดแบบเก่าและแบบใหม่ ตัวละครตัวนี้จึงสะท้อนให้เห็นการต่อสู้ทางความคิดระหว่างแนวคิดแบบทันสมัยที่มองว่าความสำเร็จในชีวิตคนวัดกันจาก ความมั่นคง ในหน้าที่การงาน ยศถาบรรดาศักดิ์ เงินเดือน ซึ่งก็หนีไม่พ้นระบบข้าราชการ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

การจะมั่งคั่งประสบความสำเร็จดังกล่าวได้นั้น จะต้องสัมพันธ์เกี่ยวโยงไปถึงระบบการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นบันไดขั้นต้นที่นำพาคนไปถึงฝั่งฝัน กับแนวคิดแบบเก่าที่มองว่า วิถีดั้งเดิมที่บรรพชนเคยยึดถือปฏิบัตินั้นเป็นเส้นทางในการสร้างรากฐานอันมั่นคงให้แก่ชีวิต แม้ทางสายนี้จะไร้ซึ่งเกียรติยศ ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์ คนในสังคมไม่ให้การยกย่อง แต่ก็เป็วิถีที่ทำให้คนร่่มเย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง

“ทำไมนะ ! การทำอะไรทำนาทุกคนเรียกว่า
เป็นการจมปลัก ทั้ง ๆ ที่ทุกคนก็เป็นอยู่อย่างนี้
มาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ดูทุกคนก็มีความสุขกับมันดี
ถ้าการทำนาเป็นการจมปลัก นี่ไม่แสดงว่าโคตรเหง้า
ของเราจมปลักมาหลายร้อยปีดอกหรือ ชาวไร่ชาวนา
เป็นกระดูกสันหลังของชาติ ประโยชน์นี้ใคร ๆ
ก็พูดกัน วิทุยก้พูด รัฐบาลก็พูด ครูในมหาวิทยาลัยก็พูด
ก็แสดงว่า กระดูกสันหลังของชาติกำลังจมปลัก อยู่หรือ ?
ที่นำคิดไปกว่านั้น ก็คือ เย็นไม่เข้าใจว่าการทำนา
ทำสวนมันหมดอนาคตอย่างไร อนาคต คือ อะไร ต้องเป็น
ข้าราชการ หรือทำงานบริษัทมีเงินเดือนอน่างั้นหรือ
ไม่ใช้การมีอยู่มีกิน มีครอบครัวที่เป็นสุขอยู่ในชุมชน
ที่อบอุ่นดอกหรือ ? ทำไมคนทั่วไปจึงคิดเช่นนั้น
เขาบ้าหรือเราบ้ากันแน่”

(Chonlada Pakarang, 2005: 84 - 85)

เหตุการณ์ในท้องเรื่องจึงกล่าวถึงการต่อสู้ทางความคิดของพ่อกับลูกที่ต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการให้รามตั้งหน้าตั้งตาเรียนหนังสือเพื่อรับราชการกับการหันหลังให้การศึกษาแล้วมาก่อร่างสร้างชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในที่สุดรามก็ตัดสินใจก้าวตามรอยพ่อ ระยะแรกของการก่อร่างสร้างตัวนี้ รามมีพ่อเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ให้กำลังใจ และเชื่อมั่นเสมอว่า ลูกนั้นสามารถทำได้ พ่อจึงเป็น

คนนำพารามให้ก้าวพ้นออกมาจากกรอบแนวคิดสมัยนิยม คือ รักราชการหรือเป็นลูกจ้างบริษัท โดยการผันตัวเองไปสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง อย่างมีอิสรภาพ ภายใต้รกรากดั้งเดิมที่ดิน 10 ไร่ ที่บ้านบางน้ำดี จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ชีวิตของราม แผ่นดินมาตุภูมิที่พอกับแม่เคยใช้หยาดเหงื่อแรงกายลงหลักปักฐานจนเป็นปึกแผ่นนั้นจึงเป็นสถานที่ที่รามได้ศึกษาดูงาน

“เย็นเดินสำรวจไปเรื่อย ๆ ขณะที่เจ้ารามเดินตามหลัง
 ราวกับเป็นนักเรียนน้อยคอยรับความรู้และข้อชี้แนะจากครู
 เย็นเองก็ไม่เบื่อที่จะอธิบายให้รู้ ฟัก พริก มะเขือ ผักต่าง ๆ
 ข้าวไร่ แดงกวา ปลาหมอ ปลากระดี่ในห้วย มันเหมือน
 กับพลทหารพร้อมที่จะระดมออกรบ เมื่อไหร่ก็ได้ ต้นลูกยอ
 ต้นแค กล้วย ที่เราปลูกรอบ ๆ มันเหมือนนายสิบ หัวปลี
 ปลาช่อน ปลาตุก มัน คือ ตอร์ปิโด ชีเหล็ก ต้นมะพร้าว
 เหมือนนายร้อย นายพันต้นยางกับต้นตะเคียน
 เหมือนนายพล บางต้นก็เป็นสมุนไพรมันทั้งยา
 และอาหาร ส่วนพอกับแม่ก็เหมือนแม่ทัพ
 คอยบัญชาการรบอยู่ที่นี้”

(Chonlada Pakarang, 2005: 72)

เมื่อรามเข้าใจหลักการต่าง ๆ ที่พ่อถ่ายทอดให้แล้ว ซึ่งก็คือความรู้เบื้องต้นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นรามก็เริ่มนำเอาหลักการด้านการบริหารจัดการพื้นที่มาใช้ โดยจัดสรรที่ดินออกเป็นสัดส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่สำหรับทำนา พื้นที่สำหรับปลูกพืชไร่ พืชสวน พื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำไว้สำรองใช้ในช่วงฤดูแล้ง พื้นที่สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ โดยแบ่งสันปันส่วนพื้นที่ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของลักษณะภูมิศาสตร์และกำลังการผลิต

“ที่ 10 ไร่ นี้ ภูเขาแบ่งทำนา 5 ไร่ ที่เหลือ 5 ไร่
 ภูเขาขุดสระโดยรอบเหมือนกับคลองหรือลำธาร
 ใช้ที่ราว ๆ หนึ่งไร่ปลูกป่าพวกตะเคียน ยาง ชีเหล็ก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญญ

ไผ่ ซักหนึ่งไร่ปลูกพวกผักต่าง ๆ อีกหนึ่งไร่ไว้ปลูกขนาน
และที่พุดคุดของพวกเรา แลที่ขาดไม่ได้เลยนะ
กูจะยกโรงหนังด้วยไว้ย”

(Chonlada Pakarang, 2005: 86 - 87)

เมื่อวางระบบการบริหารจัดการพื้นที่เรียบร้อยแล้ว งามก็เริ่มลงแรงเนรมิตพื้นที่
ดังกล่าวให้เป็นแหล่งทำกิน ดังที่ตัวเองวาดฝันไว้ภายใต้ชื่อ ฟ้าคำราม

“...ตอนนี้งามมีบ้านใหม่เป็นของตัวเองแล้ว งามบอกใคร ๆ
ว่าที่สวน ผลหมากรากไม้ สระเลี้ยงปลา ฯลฯ ที่ลงแรงมาร่วมสองปี
มันเริ่มเข้าที่เข้าทางแล้ว ...”

(Chonlada Pakarang, 2005: 108)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การดำรงชีวิตของงามเป็นการดำรงชีวิตตามแนวทาง
ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยงามได้นำเอาทฤษฎีขั้นต้นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารและจัดการพื้นที่มาใช้ โดยจัดแบ่งที่ดินออกเป็น
สัดส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แผ่นดินมรดกที่บุพการีมอบให้จึงได้รับการจัดสรรออกเป็น
ส่วนของนาข้าว โดยกะปริมาณการปลูกให้เพียงพอสำหรับการบริโภคตลอดปี จัดสรรพื้นที่
เพื่อปลูกไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชสวน พืชผัก สมุนไพร สำหรับเป็นอาหารประจำวัน มีแหล่งน้ำ
สำหรับใช้ประโยชน์ในการรดต้นไม้และเลี้ยงปลา จะเห็นว่าแนวทางการดำรงชีวิตของงามนี้
มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักและพยายามตัดทอนค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ออก เพื่อลดภาระ
ลดความฟุ่มเฟือย เส้นทางที่งามเลือกเดินนี้จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า เขาสามารถ
เลี้ยงชีวิตได้จากการพึ่งพาตนเอง โดยที่เขาไม่ต้องดิ้นรนเดือดร้อน และที่สำคัญทางสายนี้
ทำให้เขามีความสุข มีอิสรภาพในการดำรงชีวิต โดยไม่ต้องติดอยู่ในเงื่อนโซ่ของกรอบเวลา
เฉกเช่นการทำงานรูปแบบอื่น

“ลูกได้พิสูจน์ให้ทุกคนเห็นแล้วว่าลูกทำได้ ... วันนี้แม่ในหีบ
ของลูกยังไม่มีเงินสักบาท แต่ในสวนมีทุกอย่างที่ลูกต้องกินต้องใช้
เย็นพุดกับลูกชายด้วยน้ำเสียงจริงจัง”

(Chonlada Pakarang, 2005: 113)

การที่รามสามารถสร้างชีวิตได้อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นมีอาหารเลี้ยงปากท้อง
อย่างยั่งยืน โดยการแปลงทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด จนกลายเป็น
แหล่งทำกินหรือกลายเป็น ทรัพยากรในดิน สินในน้ำ นี้ จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า
แนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้คนเติบโตได้อย่างยั่งยืนภายใต้รากเหง้า
ของตัวเอง

การหลุดพ้นจากความเป็นทาสไปสู่ความเป็นไทด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การหลุดพ้นจากความเป็นทาสไปสู่ความเป็นไทด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นการเล่าให้มองเห็นความทุกข์ของชาวบ้านที่ต้องประสบกับภาวะหนี้สิน โดยผู้แต่ง
จำลองสถานการณ์ผ่านปัญหาที่ชาวบ้านห้วยละมุดและบางน้ำดีต้องประสบ อันเนื่องจาก
การคล้อยตามระบบทุนนิยมที่มาพร้อมนโยบายของภาครัฐ เริ่มตั้งแต่การที่ภาครัฐรณรงค์
ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกข้าวนาปรังควบคู่กับการปลูกข้าวนาปี เพื่อตอบสนองนโยบาย
การปลูกข้าวเพื่อกินมาเป็นเพื่อขาย ดังนั้น จึงมีการส่งเสริมให้นำเครื่องจักรกลไถและ
ระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในระบบการผลิต อาทิ ควายเหล็ก ปูยเคมี ยาฆ่าแมลง
เพื่อเพิ่มผลผลิต แต่ชาวบ้านกลับต้องพบเจอปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
การทำนาที่วนเวียนตลอดทั้งปี ทำให้ชาวบ้านไม่มีเวลาพักผ่อน การทำอย่างต่อเนื่องนี้
ยังส่งผลให้ชาวบ้านละเลยความสำคัญของประเพณีที่เคยยึดปฏิบัติ ประเพณีต่าง ๆ เมื่อ
เริ่มไม่ได้รับการสืบทอดก็ค่อย ๆ คลีคลายหายไป หลังจากการทำนาล้มเหลว ภาครัฐก็ส่งเสริม
ให้ทำนาถั่ว โดยสนับสนุนด้านเงินทุน ชาวบ้านจึงพากันเอาที่ดินไปจำนองกับธนาคาร
เพื่อแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน แต่ชาวบ้านก็ต้องประสบกับปัญหาการขาดทุนอีกครั้ง ทั้งนี้
เพราะชาวบ้านไม่มีความรู้ด้านการเลี้ยงกุ้งประกอบกับดอกเบี้ยธนาคารงอกเงยขึ้นเรื่อย ๆ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

“ทุกวันนี้กูเอาที่จำนองธนาคารไว้หมดแล้ว เอาเงินมาลงทุน
ทำนากุ้ง ... กูจะว่าจะฝากผีฝากไข้ไว้กับนากุ้ง เห็นหลายคน
ทำแล้วได้ผล แต่ของกูเจ็งมาสองรอบแล้ว คิดว่าอย่างไรเสีย
รอบสามคงได้ผล ถ้าได้กำไรในงวดนี้กูก็ไม่ทำอีกแล้ว
จะว่าจะเอาเงินไปไถ่โฉนดออกจากธนาคาร แต่ที่ไหนได้
กุ้งตายตั้งแต่อายุได้ 2 เดือน”

(Chonlada Pakarang, 2005: 124)

ผู้แต่งได้แสดงทัศนะที่มีต่อระบบดังกล่าวผ่านความนึกคิดของตัวละครเห็นว่าระบบทุนนิยมที่มาพร้อมกับนโยบายของภาครัฐนั้นมีอิทธิพลต่อการเข้ามาเปลี่ยนวิถีความคิด ความเชื่อของชาวบ้านให้หันเหออกจากวิถีดั้งเดิมไปสู่ระบบของการซื้อขาย โดยมีกลไกตลาดเป็นตัวขับเคลื่อน มีระบบ “เงินตรา” เป็นสิ่งล่อตาล่อใจให้ชาวบ้านหลงเข้าไปในวังวนของระบบธุรกิจอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ชาวบ้านจึงตกเป็นเครื่องมือของพ่อค้าคนกลาง โดนเอารัดเอาเปรียบโดยไม่มีสิทธิ์แม้แต่จะเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตัวเอง เย็นแสดงทัศนะอีกว่า ระบบทุนนิยมนี้ยังเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านโหมกระหน่ำเร่งอัตราการผลิต จนลืมนึกถึงกำลังการผลิตของทรัพยากรในท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติจึงทรุดโทรมอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากที่มีผลตอบแทน คือ “เงินตรา” ซึ่งระบบนี้ได้เข้ามาครอบงำความคิดความเชื่อของชาวบ้านให้หันเหไปสู่แนวคิดแบบสมัยนิยมที่มองว่าเงินตราสามารถบันดาลความสุขให้ได้

“สงครามตลอดสิบกว่าปีที่ผ่านมา มันไม่ได้สู้กัน
ด้วยอาวุธ แต่สู้กันด้วยผลประโยชน์ มันสู้กันด้วยความคิด
มันเอาความคิดผิด ๆ เข้าไปในสมองของพวกเรา เหมือน
กับการเอาเชื้อโรคมาย่อยแล้วมันก็แพร่เชื้อไปเอง
ลูกลามไปทั้งหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และทั่วประเทศ
เชื้อโรคของมัน ก็คือ เงินไง ! มันเลี่ยมสอนว่า
ทุกคนต้องหาเงิน งาน คือ เงิน เงิน คือ งาน บันดาลสุข
จะปลูกเขาก็ต้องนึกถึงเงิน จึงต้องใส่ปุ๋ยเยอะ ๆ

เพื่อจะได้ข้าวเยอะ ๆ และได้เงินเยอะ ๆ พวกที่เลี้ยงกุ้งก็เหมือนกัน มันก็อึหรือบดเดียวกัน แล้วเราก็ส่งกุ้งให้มันส่งข้าวให้มัน มันก็เอาเงินมาให้เรา พวกเราก็หลงดีใจว่าเราได้เงินมาแล้วจะซื้อหอะไรก็ได้ ทหารู้ไม่ว่าท้ายที่สุดแล้วมันก็ดูดเงินของเรากลับไปหมด ของทุกอย่างต้องซื้อกินซื้อใช้ ลูกเมียเราก็ไปเดินห้างเพื่อส่งเงินคืนให้มัน เราเองก็ต้องไปซื้อปุ๋ย ซื้อยา ซื้อหัวอาหาร จีปลาอะ เพื่อผลิตอาหารรอบใหม่ส่งไปให้มัน อย่างนี้แหละที่เขาเรียกว่า การส่งส่วยของผู้เป็นเชลยสงคราม”

(Chonlada Pakarang, 2005: 128)

เย็นจึงเป็นตัวละครที่ให้อนุสติแก่ผู้ที่ตกอยู่ในวังวนของระบบทุนนิยมให้ได้ขุกคิดและนำพาชีวิตให้รอดพ้นออกมาจากวิถีทาสไปสู่วิถีไท โดยการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีหลักปฏิบัติพื้นฐาน คือ ปลูกทุกอย่างที่กิน เย็นมองว่าการที่ผู้บริโภคเป็นผู้ผลิตนี้จะช่วยลดอัตราการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เมื่อบุคคลสามารถพึ่งพาตนเองเป็นหลักได้แล้วก็จะมีอิสระในการดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องไปผูกมัดอยู่กับกลไกของระบบทุนนิยม

“พวกเราทุกคนมีที่ดินมากพอ อย่างไ้มีดินมันมีน้อยที่สุดก็ตั้ง 8 ไร่ ก็ถือว่ามากแล้ว เราคิดว่าที่ดิน 8 ไร่ 10 ไร่ของเรานั้น เราจะทำอะไรกับมัน ซึ่งเท่าที่ภูมิประสบการณ์และที่มึงได้เดินดูสวนของไ้รรมก็พอจะเห็นว่า เราต้องปลูกไม้ใหญ่ไว้ให้กับลูกหลาน ปลูกมะพร้าว ปลูกขี้เหล็ก ปลูกมะม่วง ขนุน ยอ มะเขือ พริก ผักพื้นบ้าน ทุเรียนน้ำ ปลูกไปเหอะ ปลูกทุกอย่างที่มึงและลูก ๆ มึงต้องกิน”

(Chonlada Pakarang, 2005: 145)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

เย็นยังแสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า การที่ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้นยังเป็นการสร้างรากฐานความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว เมื่อทุกครัวเรือนเข้มแข็งชุมชนก็พลอยแข็งแกร่งไปด้วย เย็นมองว่า พลังชุมชนนี้ยังมีอำนาจในการเข้าไปต่อกรกับระบบทุนนิยมด้วย ภาพการก่อร่างสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เย็นได้เล่าผ่านการรวมตัวของชาวบ้านบางน้ำดีและห้วยละมุดในการสร้างตลาดสีเขียวขึ้น ซึ่งเป็นตลาดในชุมชนที่ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านนำสินค้าที่ผลิตได้ในแต่ละท้องถิ่นมาจำหน่ายแจกในราคาถูก

“รามและปลัด อบต. เดินตรวจดูความเรียบร้อย
ทักทายพ่อค้าแม่ค้าที่เข้ามาจับจองที่ขายของอย่าง
อารมณ์ดี ซึ่งตลาดถูกจัดเป็นสองส่วนไม่ปนกัน
ด้านซ้ายมือของทางเดินเป็นซีกของพ่อค้าแม่ค้า
จากภายนอก รามกวาดสายตาดูแล้วส่วนใหญ่
จะเป็นของใช้ในครัวและเสื้อผ้า ดูบัญชีจากปลัดอบต.
แล้วมันมีถึง 30 กว่าร้าน ส่วนด้านขวามือ
เป็นของชาวบ้านบางดีและห้วยละมุดโดยเฉพาะ
มีทั้งผักหลากหลายชนิด เกือบทั้งหมดเป็นผักพื้นบ้าน
แปลก ๆ ที่คนทั่วไปจะไม่รู้จัก มีซุ้มสมุนไพร
น้ำผึ้งเหลว ผลไม้ และอาหารทะเลจำพวกปูตอง
กะปิ ปลาเค็ม ปูดำ ดูน่ากินยิ่งนัก”

(Chonlada Pakarang, 2005: 171 - 172)

เย็นเล่าว่า ตลาดดังกล่าวเกิดขึ้นจากความร่วมมือของชาวบ้านในชุมชนกับภาครัฐ คือ บ้าน โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด การรวมตัวของคนในชุมชนดำเนินผ่านกิจกรรมทั้งหมดที่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ เอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนี้ นั่นก็คือ ทฤษฎีขั้นที่สองของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการรวมพลังของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นแล้วนำเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือที่เรียกว่าการพัฒนาบนรากฐานของวัฒนธรรมชุมชน การพัฒนารูปแบบดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยไม่ขัดแย้งกับวิถีชุมชนและที่สำคัญยังช่วยส่งเสริม

ในด้านการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงถึงความรู้สึกรักทางจิตใจ ขณะเดียวกันก็มีส่วนต่อการพัฒนาสังคมจนเกิดระบบเศรษฐกิจระดับชุมชนขึ้นด้วย

บทส่งท้าย

ลุงเย็น คนสามัญ เป็นวรรณกรรมที่ผู้เขียนได้เล่าถึงวิถีพอเพียงของชาวบ้านผ่านเรื่องราวของตัวละครเย็น เมื่อนำทฤษฎีและหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นต้น และขั้นที่สองมาวิเคราะห์เนื้อหา ทำให้มองเห็นความพอเพียงใน 2 ระดับ คือ ความพอเพียงในระดับครอบครัวหรือบุคคลและความพอเพียงในระดับชุมชน กล่าวคือ ความพอเพียงในระดับครอบครัวมองเห็นได้จากวิถีของเย็น การดำรงชีวิตของเย็นยังสะท้อนวิถีบรรพชนอันเป็นเงาสท้อนความพอเพียงในวิถีดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น ส่วนความพอเพียงในระดับบุคคลมองเห็นได้จากการก่อร่างสร้างชีวิตของราม โดยรามได้นำเอาหลักการและทฤษฎีของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นต้นมาลงมือปฏิบัติจนทำให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้การพึ่งพาตนเอง ส่วนความพอเพียงในระดับชุมชนปรากฏเป็นภาพการรวมพลังของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นแล้วนำเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจนก่อให้เกิดการพัฒนาบนรากฐานของวัฒนธรรมชุมชนขึ้น ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบนี้ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง *ลุงเย็น คนสามัญ* จึงเป็นการนำเสนอให้เห็นการพัฒนาประเทศตามลำดับขั้น เริ่มตั้งแต่การสร้างรากฐานความมั่นคงในระดับเบื้องต้นให้เกิดขึ้นก่อน คือ ความพอมี พอกิน และพอใช้ ของคนส่วนใหญ่ให้มั่นคง แข็งแกร่ง โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้รากฐานมั่นคงแล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญให้เติบโตขึ้นตามลำดับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำเสนอผ่านวรรณกรรมเรื่องนี้จึงให้อนุสติแก่ผู้อ่านโดยชี้แนะว่า ควรนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้เพราะแนวทางดังกล่าวก่อเกิดการสร้างรากฐานชีวิตอย่างมั่นคง แข็งแกร่ง ตามทางสายกลาง คือ หลักมัชฌิมาปฏิปทาของพระพุทธศาสนา เส้นทางสายนี้ แม้ไร้ซึ่งเกียรติยศ แต่ก็ทำให้คนร่มเย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง นอกจากนี้ก็ยังแสดงให้เห็นอีกว่า การพัฒนาตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นการพัฒนาที่เน้นองค์รวมโดยมุ่งความสุขของบุคคล ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยอิงไปกับรากเหง้าดั้งเดิมอย่างสัมพันธ์สอดคล้องหรือที่เรียกกันว่า

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายเรื่อง ลุงเย็น คนสามัญ

เป็นการพัฒนาบนรากฐานของวัฒนธรรมชุมชน แนวทางการพัฒนาดังกล่าวทำให้การดำเนินชีวิตเกิดความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี ดังที่ Natthapong Thongpakdee (2007: 14) สรุปเป็นภาพไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 : ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : Natthapong Thongpakdee, 2007: 14

วรรณกรรมเรื่อง *ลุงเย็น คนสามัญ* จึงเป็นผลงานการประพันธ์ที่นำเสนอวาทกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างแต่งวรรณกรรมเรื่องนี้ขึ้นก็เพื่อแพร่กระจายวาทกรรมดังกล่าวไปสู่ผู้อ่าน อันเป็นอุดมการณ์ของผู้แต่งที่ปรารถนาจะมองเห็นคนในสังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขภายใต้สังคมที่เร้าร้อน

References

- Buppa Boontip. (2006, October - October). From the sufficiency economy to the happiness of Kati. *Ramkhamhaeng Journal*. 4, 201 - 210. (In Thai)
- Chirayu Isarangkun Na Ayuthaya. (2004). *Wang Ladawan*. Bangkok: Daoruek Communications Ltd. (In Thai)
- Chonlada Pakarang. (2005). *Uncle Yen, a normal man*. Bangkok: Kled Thai. (In Thai)
- Natthapong Thongpakdee. (2007). Philosophy of Economic: Background and Meaningful. *Patthana Borihansart Journal*. 47(1), 1-25. (In Thai)
- Sanom Krutmueng. (2006, September-December). Analysis of life style, sufficiency and the efficiency of the lessons learned from folk tales in Lampang Province. *Humanities Journal Naraesuan Univeristy*. 5(3), 95-109. (In Thai)
- Sompon Tonuan and Kunchana Wongpen. (2016). *Local wisdom for social studies teachers* (2nd ed.). Bangkok: Ramkhamhaeng University. (In Thai)
- Supawadi Yadi. (2016). *Thai literature on sufficiency economy philosophy*. 16th National Symposium on Research Presentations Graduate network of Rajabhat University in Northern Thailand. And 3rd Petchaboon Rajabhat. University National Academic Conference. 22nd July 2016, at Prakaipetch Room, Petchaboon Rajabhat University: pp. 890-902. (In Thai)
- The Thai Encyclopedia of Honor in the 60th Anniversary Celebration of the Throne. (2007). *Sufficient Economy*. Bangkok: Office of Small and Medium Enterprises. (In Thai)